

Відновлювана енергетика України: щомісячний моніторинг

5 березня 2021 року

Європейсько-українське енергетичне агентство

ЗМІСТ

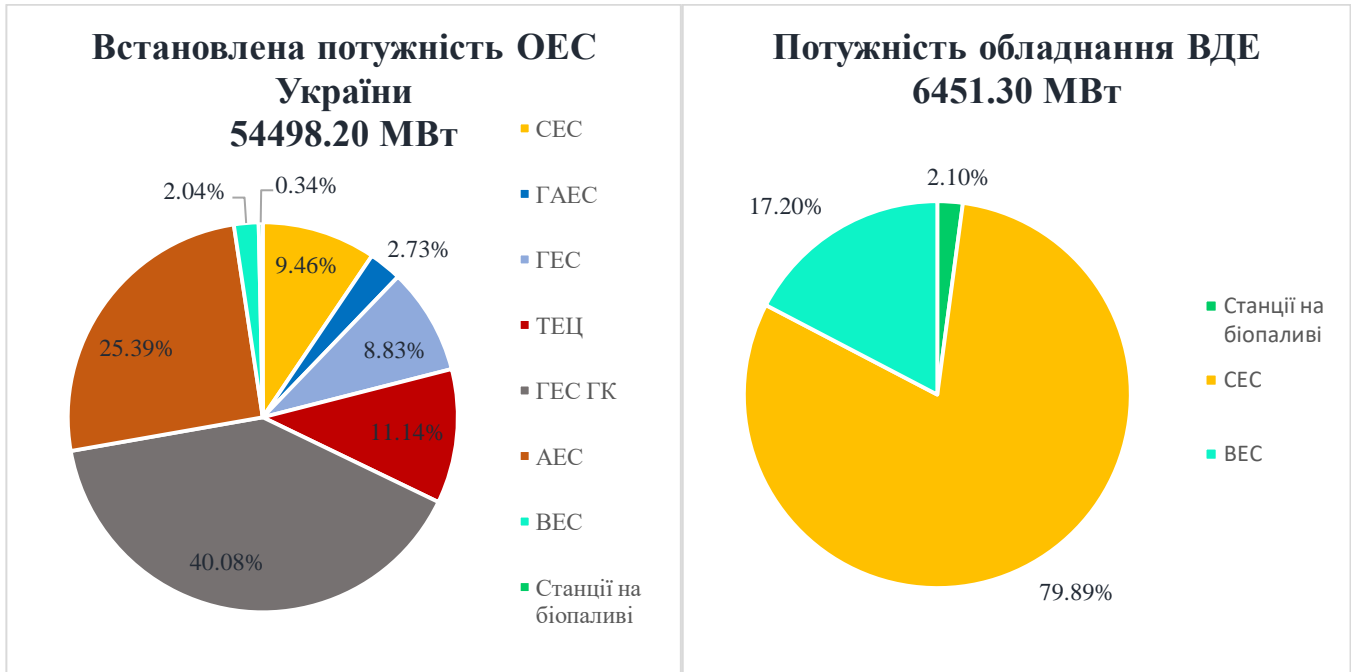
Статистика виробництва ВДЕ.....	3
Огляд частки ВДЕ в роботі енергосистеми за лютий 2021 року.....	7
Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-IX	8
Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом» станом на 02.03.2021, млрд. грн.	11
Конституційне провадження проти ВДЕ	12
Законодавчі ініціативи за лютий 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ	14

Заснована в листопаді 2009 року Європейсько-українське енергетичне агентство (ЄУЕА) як неурядова, неприбуткова організація, бізнес-асоціація перетворилася на ефективного адвоката для реалізації масивного потенціалу відновлюваної енергетики та енергоефективності України, працюючи в українському бізнес середовищі, з компаніями з різних куточків світу, урядовими структурами та іншими ключовими учасниками енергетичного ринку.

Компанії-члени ЄУЕА: *Acciona, Arzinger, Beycelik-Elawan Renewable Energy LLC, CCT Energy, Craft Partners, CES, DTEK, EDS Engineering, EMSOLT, Electrum, Elementum Energy, Eurocape, GOLAW, Guris, Green Genius, GrECO Ukraine, GSE&C, Helios Strategia Polska, Huawei, iC consulenten, IMEPOWER, Indian Solar, Irun Engineering, Irshanska SES, Khmelnytsky Bio Power Plant, NBT AS, Meganom, Met Energy, Scatec Solar, Schneider Electric Ukraine, Smart Energy, Sungrow, West Solar, Terra Solar, Thermosystems, TIC Energia, Total Eren, Ukraine Power Resources, Ukrwindinvestments, Voltage Group, Volten, YEO Electrical & Automation.*

Статистика виробництва ВДЕ

Встановлена потужність енергосистеми України станом на кінець грудня 2020 року:

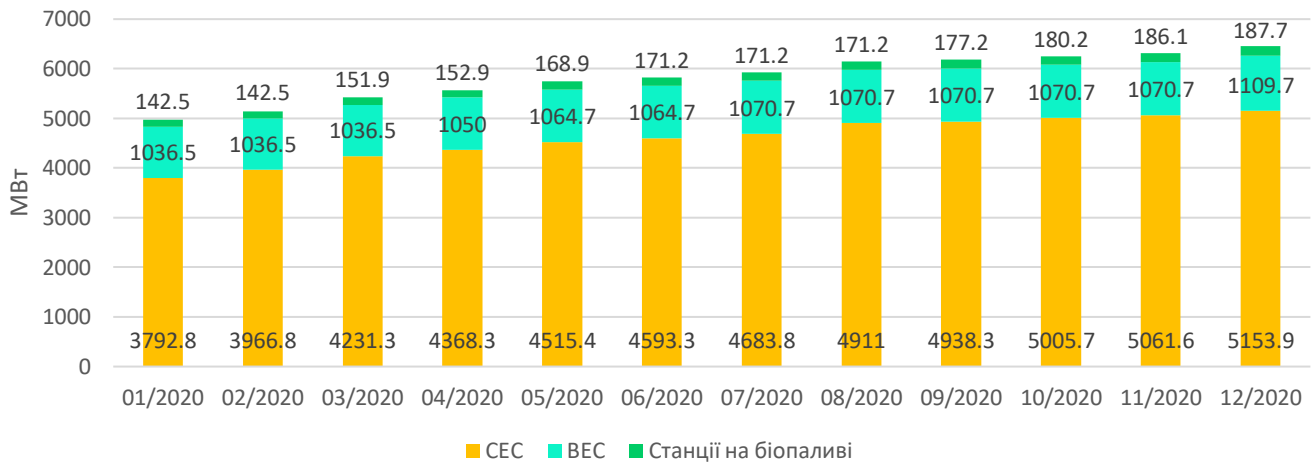

Джерело: <https://ua.energy/vstanovlena-potuzhnist-energosityemy-ukrayiny/>

Встановлена потужність енергосистеми України станом на 12 грудня 2020 року за даними НЕК «Укренерго» загалом становить **54498,20 МВт**, і окремо для ВДЕ – **6451,30 МВт**, що введені в експлуатацію. Наразі оновлені дані за 2021 рік на сайті «Укренерго» відсутні.

Однак, порівняно з груднем 2019 року, потужність обладнання ВДЕ зросла на **1728,4 МВт** у 2020 році – **36,6%**. Зокрема, встановлена потужність СЕС зросла на 45%, ВЕС на 8,2%, а біопалива – 31%.

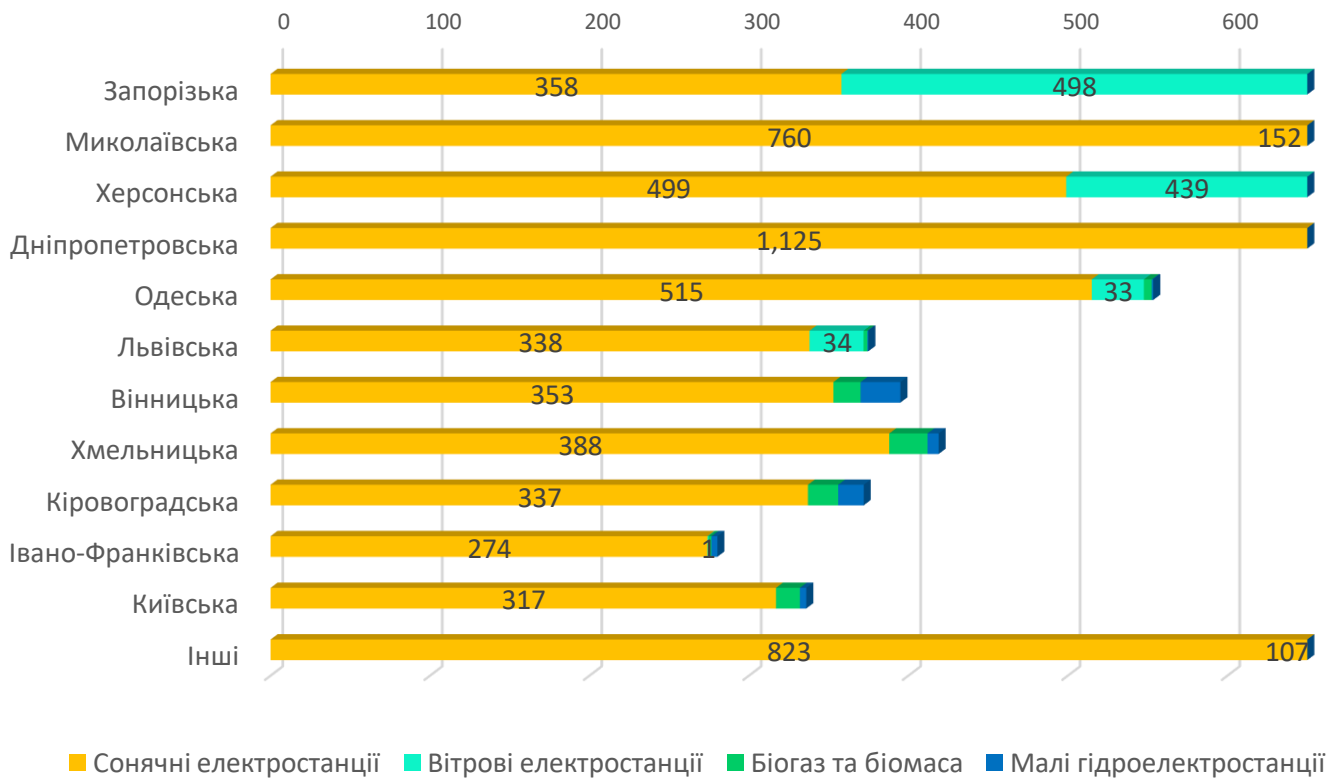
Встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики за 2020

Згідно з даними НКРЕКП загальна встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики за «зеленим» тарифом, – станом на 01.01.2021 складає **7737 МВт**.

Найбільше всього сонячних потужностей встановлено у Дніпропетровській області – 1125 МВт, у Миколаївській – 760 МВт та Одеській – 515 МВт. Запорізька та Херсонські області демонструють найбільшу кількість встановлення вітрових потужностей, нараховуючи 489 МВт та 439 МВт відповідно.

Встановлена потужність об'єктів ВДЕ за регіонами України, МВт, станом на 01.01.2020

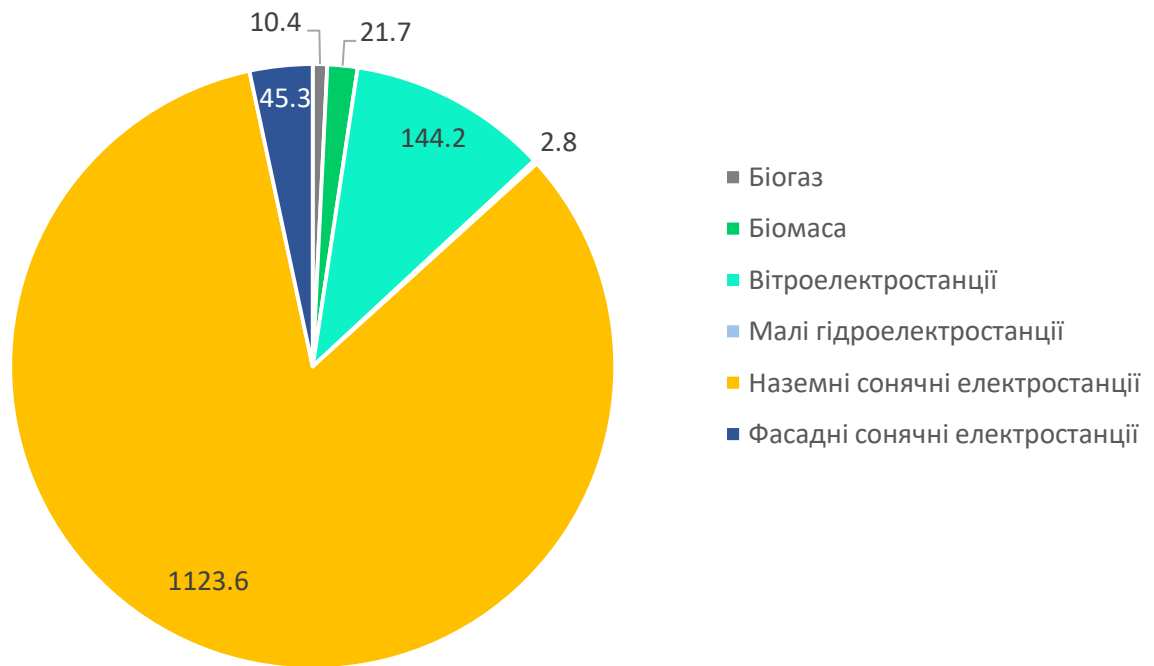

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Щодо окремо встановленої потужності по категоріям, згідно з НКРЕКП, більше всього було встановлено наземних сонячних станцій, а саме – 1123, 6 МВт. Другу позицію зайняли вітроелектростанції, що на кінець 2020 року становили – 144,2 МВт потужності. Фасадні сонячні станції становлять 45,3 МВт, біомаса – 21,7МВт та біогаз 10, 4 МВт. Малі гідроелектростанції становлять 2,8 МВт.

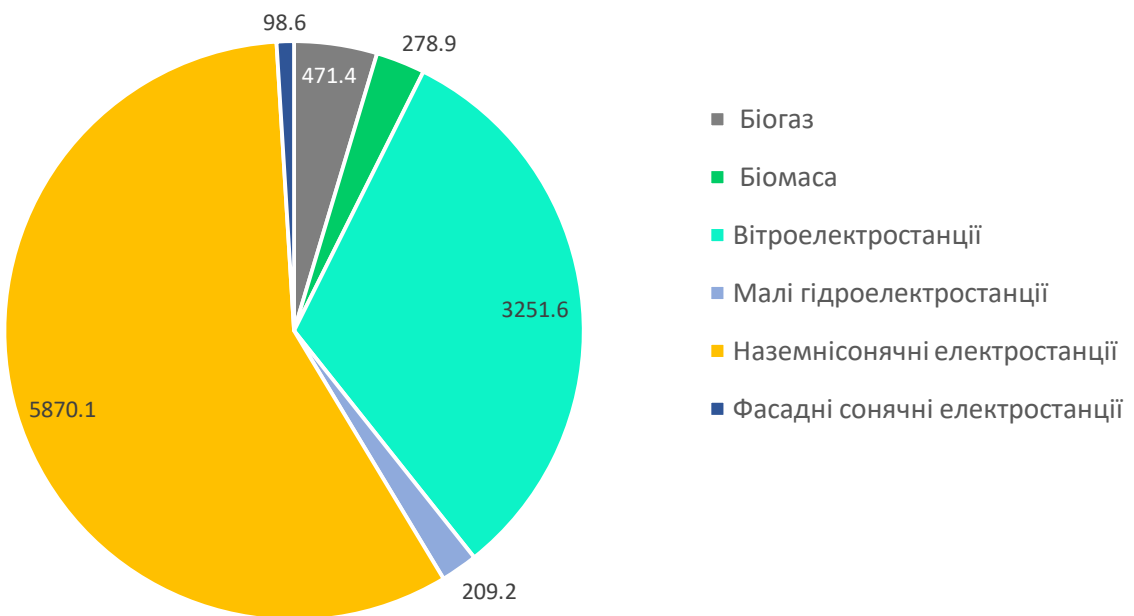
За виробництвом виробленої електроенергії за 2020 рік наземні сонячні станції мають найвищий показник, що становить 5870, млн. кВт/год. Далі йдуть вітроелектростанції - 3251,6 млн. кВт/год, біогаз – 471,4 млн. кВт/год, біомаса – 278, 9 млн. кВт/год, малі гідроелектростанції – 209,2 млн. кВт/год та фасадні сонячні електростанції – 98,6 млн. кВт/год.

Встановлена потужність по об'єктам ВДЕ у 2020 році, МВт

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Виробництво електроенергії у 2020 році, млн. кВт/год

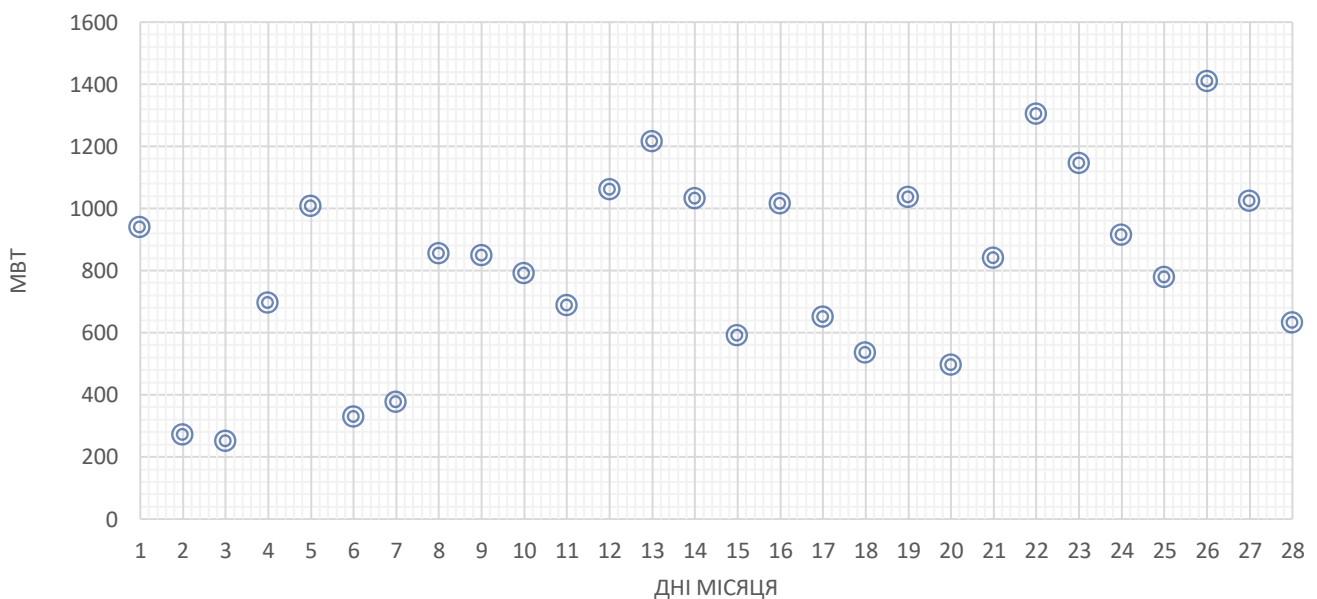

Джерело: <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Огляд частки ВДЕ в роботі енергосистеми за лютий 2021 року

2,93% - частка ВДЕ генерації в загальному обсязі виробленої енергії Об'єднаної енергетичної системи України у лютому 2021 року. Обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) за **перший тиждень лютого** зменшилися на **31,8%** до **104,1 млн кВт/год** у порівнянні з останнім тижнем січня (проти 152,7 млн кВт/год). 63,8% від загального обсягу виробили ВЕС (66,5 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 8 млн кВт/год (7 лютого) до 29 млн кВт/год (5 лютого).¹ **За другий тиждень** виробництво електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) зросло на **61,3%** до **168,7 млн кВт/год** у порівнянні з минулим тижнем (проти 104,6 млн кВт/год). 70,2% від загального обсягу виробили ВЕС (118,5 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 17,2 млн кВт/год (11 лютого) до 35 млн кВт/год (13 лютого).²

Розподіл середньодобового виробництва е/е, виробленої з ВДЕ за лютий 2021

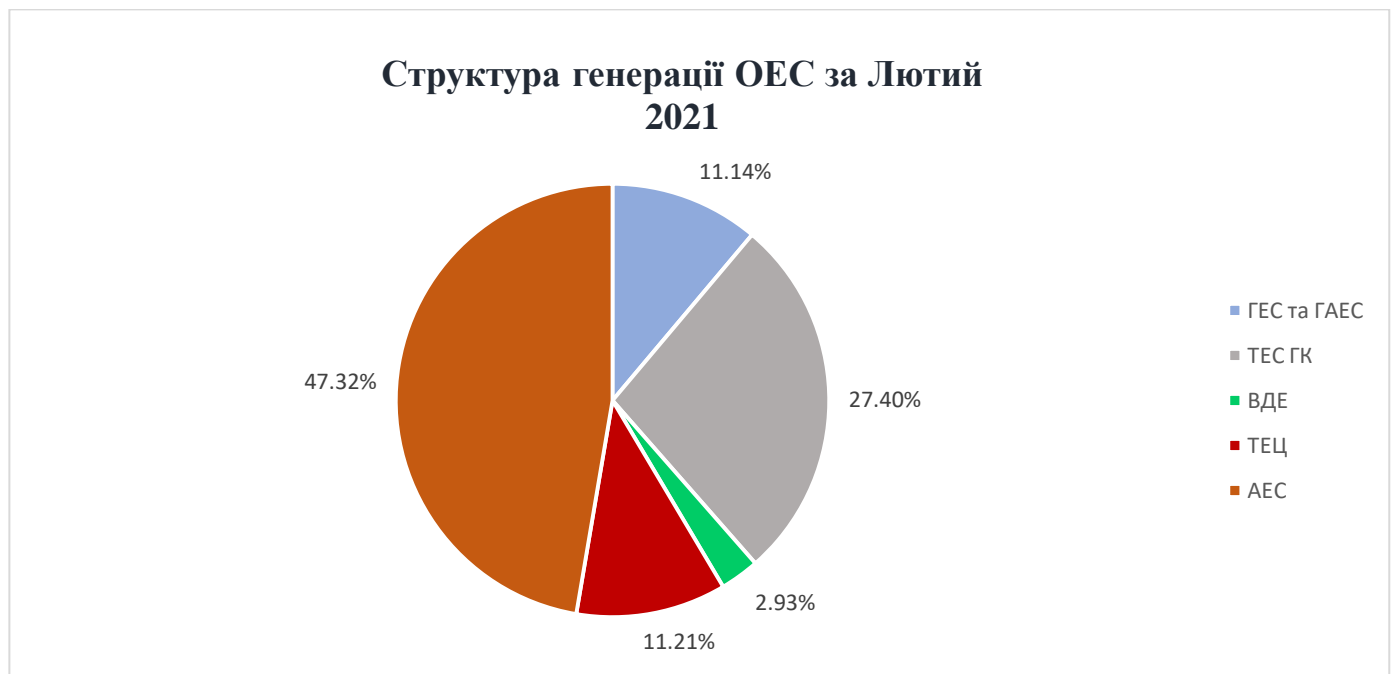

Джерело: <https://ua.energy/peredacha-i-dyspetcheryzatsiya/dyspetcherska-informatsiya/robota-oes-ukrayiny-za-tyzhden/>

¹ <https://ua.energy/zagalni-novyny/robota-energosityemy-protyagom-1-7-lyutogo-2021-roku/>

² <https://ua.energy/zagalni-novyny/robota-energosityemy-protyagom-8-14-lyutogo-2021-roku/>

За третій тиждень лютого обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) **знизилися на 18,8%** до **141,5 млн кВт/год** у порівнянні з минулим тижнем (проти 174,3 млн кВт/год). 62,4% від загального обсягу виробили СЕС (88,4 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 17,1 млн кВт/год (15 лютого) до 30,5 млн кВт/год (19 лютого).³ **За четвертий тиждень** обсяги виробництва електроенергії на сонячних та вітрових електростанціях (СЕС і ВЕС) **збільшилися на 24,6%** до **183,9 млн кВт/год** у порівнянні з минулим тижнем (проти 147,6 млн кВт/год). 53% від загального обсягу виробили СЕС (97,4 млн кВт/год). Виробництво СЕС та ВЕС коливалося в межах від 14 млн кВт/год (28 лютого) до 40 млн кВт/год (26 лютого).⁴

Джерело: <https://ua.energy/peredacha-i-dyspetcheryzatsiya/dyspetcherska-informatsiya/roboata-oes-ukrayiny-za-tyzhden/>

Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ

10 червня 2020 року між Урядом України та галузевими асоціаціями у сфері ВДЕ (Європейсько-українське енергетичне агентство та Українська вітроенергетична асоціація) було підписано меморандум. Текст Меморандуму про Взаєморозуміння обома мовами можна завантажити [ТУТ](#).

³ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-15-21-lyutogo-2021-roku/>

⁴ <https://ua.energy/zagalni-novyny/roboata-energosityemy-protyagom-22-28-lyutogo-2021-roku/>

Станом на 05 березня 2021 року майже 9 місяців від моменту підписання Меморандуму про Взаєморозуміння між Урядом України галузевими асоціаціями в секторі ВДЕ та 7 місяців з моменту набрання чинності Закону України №810-IX, щодо зниження «зелених» тарифів для виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ).

Нижче наведено перелік зобов'язань, що бере на себе держава Україна, окрім зниження «зеленого» тарифу.

Реєстрація і підтримка Урядового законопроекту та підтримка його під час проходження слухань у профільному комітеті ВРУ.	Закон України 810-IX було прийнято більшістю народних депутатів у ВРУ 21 липня 2020 року. ⁵
Надання права ДП «Гарантованому покупцю» на здійснення продажу електричної енергії, виробленої з ВДЕ на аукціонах за двосторонніми договорами	З жовтня 2020 року, ДП «Гарантований покупець» отримав таке право та здійснює відповідні операції з продажу. Гарантований покупець у січні 2021 продав за результатами торгів «зеленою» електроенергією на біржі, 243 634 МВт*год, що складає 5% від усього об'єму е/е , яку продає гарантований покупець. ⁶
Вдосконалення процедури організації і проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки	Прийнято в Законі України № 810-IX.
Стабілізаційне застереження	Закону України № 810-IX включає, проте в Законі України “Про режим іноземного інвестування” додано, що можуть відбуватися зміни податкового регулювання.
100% оплата виробникам е/е з ВДЕ, що мали настати з 01 серпня 2020 року.	Поточні платежі: січень 93 %, лютий (20 днів) 100% ⁷
Погашення наявної заборгованості 22,4 млрд грн що накопичилась за період до 01 серпня 2020 року перед виробниками е/е з ВДЕ. Графік погашення передбачено в Меморандумі про Взаєморозуміння: 40 % у 4 кварталі 2020 року; по 15 % відсотків щокварталу впродовж 2021 року.	14% замість 40% погашення старого боргу за 2020 рік відбулось на середину лютого 2021 року замість очікуваного погашення вкінці 2020 року. 31 березня – завершення першого кварталу, та мають бути виплачені наступні 15% від старого боргу, проте інформації про підготовку, та джерел акумуляції коштів наразі немає. Нагадаємо, НЕК «Укренерго» 30-31 грудня 2020р залучило кредити для погашення боргів перед ДП «Гарантований покупець» у розмірі 5 млрд грн від «Ощадбанку», 4 млрд грн – від «Укресімбанку» та 1,25 млрд грн – від «Укргазбанку». 16 січня НКРЕКП видала настанову розділити отримані кошти – 50% передати сектору ВДЕ та 50% НАЕК

⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810-20#Text>

⁶ <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=580>

⁷ <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=342>

	<p>«Енергоатом». Таке рішення розкритикувало ЄУЕА та інші галузеві асоціації, які представляють сектор ВДЕ.</p> <p>Випуск облігацій внутрішньої державної позики досі не погоджено.</p>
Розробка та впровадження механізму компенсації виробникам за невикористану електричну енергію з ВДЕ.	Прийнято Регулятором відповідні Зміни до Правил Ринку щодо такої компенсації, що набрали чинності з 17 листопада 2020. ⁸ Неврегульованим залишилося питання компенсації за період з листопада 2019 до грудня 2020 року.
Підвищення тарифу за послуги передачі е/е ПрАТ «НЕК «Укренерго» на достатній рівень.	<p>Чинний механізм підтримки ВДЕ в Україні здійснюється за рахунок тарифу на передачу електричної енергії Оператора системи передачі (ОСП) – НЕК Укренерго. Діючий тариф 293,93 грн/МВт-год без ПДВ. На 10 березня НКРЕКП заплановано засідання щодо прийняття Постанови про підняття тарифу до розміру 300,60 грн/МВт-год без ПДВ;</p> <p>За результатами проведених НЕК «УКРЕНЕРГО» розрахунків тариф на послуги з передачі електричної енергії на 2021 рік з 01.04.2021 мав би становити 414,66 грн/МВт·год.⁹</p>
Компенсація 20% «зеленого» тарифу з Державного Бюджету	Не передбачено відповідної норми витрат в Держбюджеті 2021.
Право виробників е/е з ВДЕ виходити з балансуєної групи Гарантованого покупця	Пропозиції до Законопроекту надіслано ЄУЕА до Міністерства енергетики України у жовтні 2020 року. Новин про розгляд пропозицій та самого Законопроекту поки не оприлюднено.
Стимулювання систем балансування і накопичення енергії	<p>В. о. Міністра Енергетики України, Юрій Вітренко проводив нараду з учасниками ринку щодо стимулювання будівництва балансуєних потужностей, зробивши акцент на саме ринкових механізмах стимулювання.</p> <p>Конкурсу досі не оголошено.</p> <p>Постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 677 про затвердження Порядку проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом 10 . Планується допрацювати умови проведення такого конкурсу та внести зміни до діючого порядку проведення конкурсу.</p>

⁸ <https://www.nerc.gov.ua/index.php?id=55949&find=>

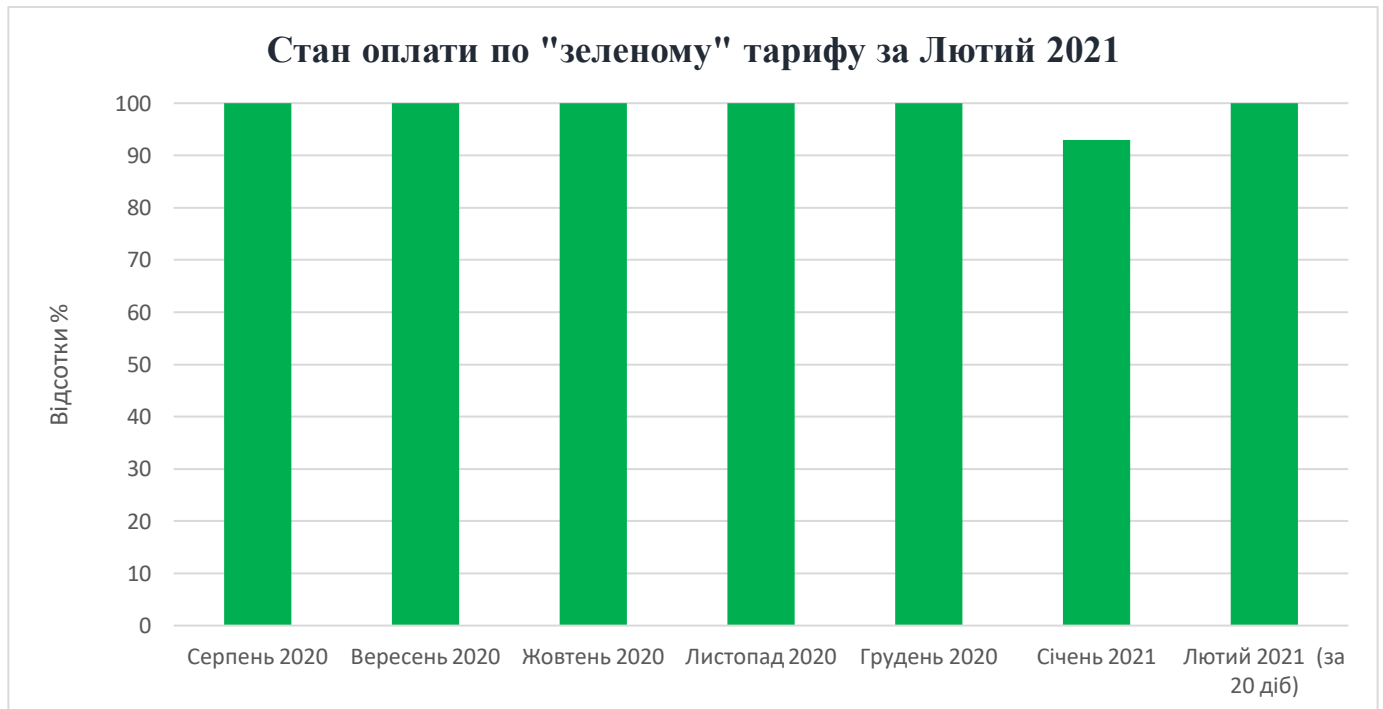
⁹ https://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Materialy_zasidan/2021/berezen/10.03.2021/p12_10-03-21.pdf

¹⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/677-2019-%D0%BF#Text>

	<p>НЕК «Укренерго» надало до Міненерго для опрацювання пропозиції щодо проведення конкурсу на обсяг затребуваних генеруючих потужностей 500 МВт. Зареєстровано Законопроект №3657 від 15.06.2020, який удосконалює порядок проведення конкурсу.¹¹</p>
<p>Проведення аукціонів з розподілу квот підтримки ВДЕ до кінця 2020 року</p>	<p>В. о. Міністра Енергетики України, Юрій Вітренко, в останніх публічних заявах та інтерв'ю не висловлював підтримки якнайшвидшому проведенню аукціонів. Нагадаємо, що попередня в.о. Міністра енергетики України, Ольга Буславець презентувала 03.12.2020 (Поки ще не затверджені Кабінетом Міністрів України) річні квоти підтримки та графік проведення аукціонів. Див. інфографіку нижче.</p>

Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом» станом на 02.03.2021, млрд. грн.

Станом на 2 березня 2021 року ДП «Гарантований покупець» сплатив **всього 29,4 млрд. грн.** за «зеленим» тарифом. Наразі рівень оплати становить 60% за весь час. За 20 діб лютого підприємство здійснило 100% виплату відновлюваній генерації, здійснивши останню виплату авансу на суму 1,01 млрд лютого 2021 року.

Джерело: <https://www.gpee.com.ua/main/news?id=342>

¹¹ https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69137

**Гарантований покупець у січні 2021 продав,
МВт/год електричної енергії:**

За лютий ДП «Гарантований покупець» продав більше всього електроенергії постачальникам універсальних послуг (4 275 000 МВт/год). 475 232 МВт/год підприємство продало на РНД, і 243 634 МВт/год – за результатами торгів на «зеленій» біржі.

Конституційне провадження проти ВДЕ

Оновленої інформації щодо результатів конституційного провадження немає і рішення ще досі не прийнято.

Нагадаємо, що 47 народних депутатів України 17.07.2020 звернулись до Конституційного Суду про визнання неконституційними законодавчі положення Закону України № 555-IV “Про альтернативні джерела енергії” від 20 лютого 2003 року та Закону України № 2019-VIII “Про ринок електричної енергії” від 13 квітня 2017 року. На думку народних депутатів, при прийнятті закону “Про альтернативні джерела енергії”, Верховна Рада вийшла за межі своїх повноважень, втрутившись у сферу конституційних повноважень виконавчої гілки влади, безальтернативно встановивши коефіцієнти та механізми розрахунку “зеленого” тарифу, чим позбавила виконавчу владу його дискреції та повноважень його змінювати. Таким чином, з’явилась загроза визнання “зеленого” тарифу в Україні неконституційним та його відміни.¹²

¹² http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/3_332_2020.pdf

Хронологія розгляду та роль галузевих асоціацій, включаючи ЄУЕА, висвітлена в Щомісячному моніторингу галузі ВДЕ від 05 жовтня 2020.¹³

2 листопада відбулася експертна дискусія на тему: «Конституційне провадження проти ВДЕ: український феномен».¹⁴ Підсумки ключових тез експертів описані в Щомісячному моніторингу галузі ВДЕ від 09 листопада 2020.¹⁵

8 грудня 2020 року Європейсько-українське енергетичне агентство отримало Листа від Керівника Апарату Офісу Президента України стосовно конституційного подання 47 народних депутатів України. Голова держави, зокрема, зазначає, що оспорювані положення законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії» визначають засади встановлення «зеленого» тарифу з метою стимулювання розвитку альтернативних джерел енергії, і наголошує, що розвиток альтернативної енергетики, у тому числі шляхом його економічного стимулювання, є питанням енергетичної безпеки.

У позиції Президента України на підставі аналізу положень Конституції України та юридичних позицій Конституційного Суду України робиться висновок, що підстав для визнання неконституційними положень законів України «Про альтернативні джерела енергії» та «Про ринок електричної енергії», немає.¹⁶

17 грудня 2020 року Велика палата Суду завершила дослідження матеріалів справи на відкритій частині пленарного засідання та перейшла до закритої частини пленарного засідання для ухвалення рішення. Розгляд справи буде продовжено на одному з наступних пленарних засідань.¹⁷

¹³ https://euea-energyagency.org/wp-content/uploads/2020/10/SHHomisyachnyy-monitoryng-VDE_05.10.2020-1.pdf

¹⁴ https://www.youtube.com/watch?v=BoUwHuEWDcw&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3Qp7wwMglxTmL4swYd2ThOKkYLQbIM3HtOWZupMu_RBJZ40cQRNdHsEaE

¹⁵ <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/novyny-rynku/shhomisyachnyj-monitoryng-galuzi-vde-v-ukrayini/>

¹⁶ <https://euea-energyagency.org/uk/novyny-ta-podiyi/dosvagnennya-ta-divalnist-yeuea/yeuea-otrymalo-vidpovid-na-svij-lyst-vid-kerivnyka-apatatu-ofisu-prezydenta-ukrayiny/>

¹⁷ <http://www.ccu.gov.ua/novyna/17-grudnya-poryadok-dennyi-zasidan-ksu-zatverdzenyy-rezultaty-rozglyadu-sprav>

Законодавчі ініціативи за лютий 2021 року, що впливають на діяльність виробників з ВДЕ

Підсумки змін законодавчих та нормативних ініціатив за першу і другу половину лютого 2021 року підготовано Енергетичним радником ЄУЕА – [IMEPOWER](#).

Перша частина лютого (1 - 15):

https://euea-energyagency.org/wp-content/uploads/2021/02/IMEPOWER-Legal-Monitoring-2021-02-01_15.pdf

Друга частина лютого (16 - 28):

https://euea-energyagency.org/wp-content/uploads/2021/03/IMEPOWER-Legal-Monitoring-2021-02-15_28.pdf